

โรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา (elementary or primary school) คือโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาที่จัดสอนตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า และโรงเรียนเอกชนที่อนุมติให้สอนตามหลักสูตรนั้นๆ การจัดสอนตามหลักสูตรดังกล่าวจะครอบคลุมเด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๖ ถึง ๑๓ ปีโดยประมาณ จากข้อความที่กล่าวนี้ มีคำที่เกี่ยวข้องอยู่ ๔ คำ คือ

๑. โรงเรียนรัฐบาล ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันหมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งและดำรงอยู่ด้วยเงินงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ

๒. โรงเรียนประชาบาล หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา ที่ประชาชนในตำบลใดตำบลหนึ่ง หรือหลายตำบลจัดตั้ง และดำรงอยู่ด้วยทรัพย์สินของตนเอง หรือโรงเรียนที่นายอำเภอและองค์การบริหารจัดตั้งหรือได้รับโอนมา

๓. โรงเรียนเทศบาล หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เทศบาลจัดตั้งหรือได้รับโอนมา และดำรงด้วยเงินงบประมาณของเทศบาล

๔. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดและดำรงตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน (เดิมเรียกว่า โรงเรียนราษฎร์)

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานคือ

๑. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

๒. กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานนี้รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนคือ จัดให้แก่ผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้ที่พ้นวัยเรียนแล้ว

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานแห่งนี้รับผิดชอบควบคุมดูแลการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนที่เป็นโรงเรียนเอกชน

๔. เทศบาล รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พระราชบัญญัติประถมศึกษา พระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร และพระราชบัญญัติเมืองพัทยา

๕. หน่วยงานอื่นๆ มีหน่วยงานบางแห่งที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาอยู่ด้วย ได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัยและกรมการฝึกหัดครู เพราะมหาวิทยาลัยและกรมการฝึกหัดครู มีโรงเรียนสาธิตระดับประถมสังกัดอยู่

ความมุ่งหมายของโรงเรียนประถมศึกษา

ความมุ่งหมายของโรงเรียนประถมศึกษานั้นเป็นเสมือนจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐานของการศึกษานั้นเอง เพราะเป็นจุดมุ่งหมายเบื้องต้นที่กำหนดไว้ให้ประชาชนพลเมืองได้รับจากการที่ต้องถูกบังคับให้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ตามประวัติการศึกษาของไทยตั้งแต่เริ่มตั้งโรงเรียนครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏในประกาศเรื่องโรงเรียน กล่าวว่า “มุ่งฝึกสอนบุตรหลานข้าราชการให้รู้หนังสือไทย เลข และขนบธรรมเนียมราชการเพื่อรับราชการสนองพระเดชพระคุณต่อไป” นั้นเป็นจุดมุ่งหมายการศึกษาของไทยที่ปรากฏชัดเจนเป็นครั้งแรก ในสมัยนั้นกระทรวง ทบวง กรม กำลังจัดตั้งขึ้นใหม่และกำลังขยายตัวจึงต้องการกำลังคนเข้ารับราชการจำนวนมาก จุดมุ่งหมายของการศึกษาจึงกำหนดไว้เช่นนั้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ จุดมุ่งหมายของการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไป ผลของจุดมุ่งหมายการศึกษาแต่เดิมทำให้คนไทยเรียนหนังสือเพื่อออกไปรับราชการเท่านั้น แต่หน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งขึ้นได้มีคนเข้าทำงานเต็มที่แล้ว ความรู้สึกที่ว่า เรียนหนังสือแล้วไม่ได้รับราชการเป็นการดกงาน มีมากขึ้น พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้จัดให้มีงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก ณ บริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้เป็นองค์ประธานได้พระราชทานพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งว่า

“...การหาเลี้ยงชีพในทางหัตถกรรมนั้น เราผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดินก็กล่าวยืนยันได้ว่า ไม่เป็นการเลวทรามกว่าการเป็นเสมียน หรือเป็นข้าราชการดังที่คนเป็นอันมากยังสำคัญผิดอยู่นั้น...” อย่างไรก็ตามคนไทยในยุคนั้นก็ยังมองเห็นว่า การประกอบสัมมาอาชีพะใด ๆ ทั้งหมดนั้นย่อมต่ำต้อยกว่าการรับราชการ ความรู้สึกนึกคิดเช่นนี้ฝังแน่นอยู่ในสายเลือดของคนไทยค่อนข้างจะยาวนานทีเดียว

เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับประถมศึกษาจึงได้เปลี่ยนแปลงไปในแง่ที่ส่งเสริมให้ประชาชนพลเมืองมีความรู้เบื้องต้น เพื่อที่จะทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็งขึ้น ได้เปลี่ยนระบบชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจาก ๓ ปีเป็น ๔ ปี ตามแผนการศึกษาซึ่งประกาศใช้และเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเรื่อยมา จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๐๓ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ตั้งความมุ่งหมายของการประถมศึกษาไว้อย่างละเอียดโดยลอกเลียนมาจากจุดมุ่งหมายการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ด้วยความมุ่งหวังให้สังคมไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องฝึกรบมให้เด็กไทยมีความรู้และปฏิบัติตนอย่างประชาธิปไตยจะต้องให้รู้ถึงความรับผิดชอบในการที่จะปกครองตนเอง ให้รู้ว่าประชาธิปไตยนั้นมีได้หมายความว่าทุกคนจะมีสิทธิเท่าเทียมกันอย่างเดียว แต่ต้องมีภาระความรับผิดชอบมากขึ้นตามส่วนแห่งกำลังของตนด้วย ทักษะติดอันนี้จะต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิถีทางแห่งการดำเนินชีวิตตามแนวประชาธิปไตย

ความมุ่งหมายของโรงเรียนประถมศึกษา หรือความมุ่งหมายของการประถมศึกษาในสมัย นั้นจึงตั้งไว้ ๔ ประการดังต่อไปนี้

ก. ความมุ่งหมายเกี่ยวกับความเจริญ แห่งตน ความมุ่งหมายประการนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวบุคคลโดยเฉพาะ คือ คำนี้ถึงลักษณะ ของคนผู้ได้รับการศึกษาว่า ควรจะมีการเจริญ เติบโต การเรียนรู้ และแนวความคิดเห็นไปใน ลักษณะใด การที่นำเอาความมุ่งหมายอันนี้มาไว้ ในเบื้องต้นก็เพราะเหตุว่า การปรับปรุงตัวบุคคล แต่ละคนเป็นความจำเป็นอันดับแรก ก่อนที่เรา จะมีส่วนช่วยให้เกิดความสำเร็แก่สังคมเป็นส่วน รวม ในความมุ่งหมายประการแรกนี้ได้จำแนก ความมุ่งหมายย่อยออกไปเป็น ๑๓ ประการ คือ

๑. ให้รักการศึกษาเล่าเรียน มีนิสัยชอบ ค้นคว้าหาความรู้อยู่เป็นนิจ
๒. ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้ดีทั้งในการ ฟัง พูด อ่าน และเขียน
๓. ให้มีความรู้ทางคำนวณและวิทยาศาสตร์ สามารถใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ ชีวิตประจำวันได้
๔. ให้มีความสามารถในการฟัง การสังเกต และการรู้จักใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับการทำงานโดยทั่วไป
๕. ให้มีนิสัยในทางริเริ่ม และสร้างสรรค์ ทั้งในด้านส่วนตัว หรือในส่วนตัวที่เกี่ยวกับชุมชน
๖. ให้มีความรู้เบื้องต้นอันจำเป็นเกี่ยวกับ สุขภาพ และโรคภัยไข้เจ็บและให้รู้จักรักษาสุขภาพ ของตนจนเป็นนิสัย
๗. ให้สามารถช่วยตนเอง มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ และกล้าในทางที่ถูก
๘. ให้รู้จักนันทนาการเล่นพื้นเมือง
๙. ให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่

ร่างกายและจิตใจ

๑๐. ให้รู้จักคุณค่าของความงามและศิลปะ
๑๑. ให้ยึดมั่นในศาสนา และมีศีลธรรม ประจำใจ
๑๒. ให้รู้จักคุณค่าและรักษาวินัย
๑๓. ให้มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ และสัตว์

ข. ความมุ่งหมายเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ ในเบื้องต้นก็เป็นเรื่องสัมพันธ์ภาพในครอบครัว และขยายวงกว้างออกไปถึงเพื่อนบ้านและชุมชน ในทางการศึกษา ถือว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่ เก่าแก่ที่สุดและมีอำนาจมากที่สุด รากฐานแท้จริง ของประชาธิปไตยก็คือบ้านที่ดีและชุมชนที่ดีใน ความมุ่งหมายประการที่สองนี้ได้จำแนกความมุง หมายย่อยลงไป ๖ ประการคือ

๑. ให้ตระหนักในความสำคัญของมนุษย-สัมพันธ์ และรู้จักเคารพผู้อื่น
 ๒. ให้มีสัมมาคารวะและมารยาทตามประ-เพณีนิยม
 ๓. ให้รู้จักเล่น ทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้ อื่นด้วยดี และให้มีน้ำใจนักกีฬา
 ๔. ให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ สามารถ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้า หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับ หัวหน้าด้วยดี
 ๕. ให้เห็นความสำคัญของบ้านและรู้จัก บำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว
 ๖. ให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่า ประโยชน์ส่วนตัว และรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม
- ค. ความมุ่งหมายเกี่ยวกับความสามารถ ในการครองชีพ ความสามารถในการครองชีพและ ความเป็นอยู่ด้วยดีของชุมชนนั้น ย่อมมีความ

ต้องการฝ่ายวัตถุ ซึ่งต้องมีการสนองให้เพียงพอ การศึกษาที่จะให้แก่แต่ละคนก็เพื่อให้สามารถ เป็นผู้ผลิต เป็นผู้รู้จักใช้หรือเป็นผู้รู้จักสงวน ความสำคัญของการศึกษาในแง่ที่ย่อมเป็นที่เห็น ได้ชัดแจ้งทีเดียวว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพียงใด ในความมุ่งหมายประการที่สามนี้จำแนก ออกเป็นความมุ่งหมายย่อย ๗ ประการ คือ

๑. ให้มีความเคยชินและความขยันหมั่นเพียรในการใช้มือปฏิบัติงาน

๒. ให้มีความอดทนและเข้มแข็งในการทำงาน

๓. ให้นิยมและยกย่องการประกอบอาชีพ โดยสุจริต

๔. ให้รู้จักเลือกซื้อและเลือกใช้สิ่งของที่จำเป็นให้เหมาะสม

๕. ให้รู้จักประหยัดทรัพย์ ประหยัดเวลา และพลังงาน

๖. ให้รู้จักช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจครอบครัว

๗. ให้ส่งเสริมการค้าของไทย และให้รู้ว่าการผลิตและการใช้ของไทยเป็นการช่วยเศรษฐกิจของชาติ

ง. ความมุ่งหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามหน้าที่พลเมือง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชนและประเทศชาติ หมายความว่าในหน้าที่ที่เป็นพลเมืองจะพึงปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสมในฐานะที่เป็นพลเมืองดี ในความมุ่งหมายประการที่ ๔ นี้ จำแนกเป็นความมุ่งหมายย่อย ๑๐ ประการ คือ

๑. ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย

๒. ให้รู้จักปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และวัฒนธรรมอันดี

๓. ให้มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

๔. ให้รู้จักปฏิบัติตนไปในทางที่จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของสังคม

๕. ให้รู้จักรักษาความปลอดภัยของตนเองและสังคม

๖. ให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นที่สุจริตใจของผู้อื่น

๗. ให้มีความเข้าใจในผลงานวิทยาศาสตร์ทั้งในด้านที่เป็นคุณ และในด้านที่อาจให้โทษแก่สังคม

๘. ให้รู้จักรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งสวยงามตามธรรมชาติ

๙. ให้รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ

๑๐. ให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อสันติสุขของโลก

ความมุ่งหมายของโรงเรียนประถมศึกษาปัจจุบัน

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) หลักสูตรดังกล่าวได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังต่อไปนี้

๑. ให้มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพการอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้

๒. ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๓. ให้สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว

๔. ให้สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และ

ครอบครัวได้อย่างมีเหตุผล ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

๕. ให้มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัวไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๖. ให้มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

๗. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๘. ให้มีความรู้ความเข้าใจในเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชนตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ในชุมชนรอบ ๆ บ้าน

หลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษา

ก่อน พ.ศ. ๒๔๑๔ หลักสูตรที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรยังไม่มีปรากฏจนกระทั่งพ.ศ. ๒๔๒๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการให้ประกาศเรื่องการศึกษาหนังสือ ขึ้น ซึ่งอาจจะถือได้ว่าประกาศการศึกษาหนังสือนี้เป็นเสมือนหลักสูตรฉบับแรก คือ กำหนดว่า *หลักสูตรสำหรับประโยค ๑ สอนแบบเรียนหลวง ๖ เล่ม* ซึ่งพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นผู้รวบรวมขึ้น แบบเรียนหลวง ๖ เล่ม ได้แก่ มูลบทบรรพกิจ, วาหนิต์กร, อักษรประโยค, สังโยคพิธาน, ไวพจน์พิचारณ์ และพิศาลการันต์

พัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษา ในตอนที่มีโรงเรียนมูลศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้น

เพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา (ถ้าเปรียบกับในสมัยปัจจุบันก็คือชั้นอนุบาลและชั้นเด็กเล็ก) ก็ไม่ปรากฏว่ามีหลักสูตรเป็นแบบแผนในการเรียนการสอนอยู่เลย ชั้นประถมศึกษาปรากฏขึ้นตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๔๔๕ ซึ่งถ้าจะเปรียบแล้วก็จะเท่ากับประโยค ๑ ตามแผนการศึกษาฉบับแรก ดังนั้นจึงใช้หลักสูตรเดิมต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๔๘ ได้เพิ่ม *วิชาจรรยาภูมิศาสตร์ และความรู้เบื้องต้นคดีเข้าไป*

พ.ศ. ๒๔๕๒ และ พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้นำวิชาใหม่ ๆ ที่เคยสอนในชั้นประถมศึกษาไปสอนในชั้นมูลศึกษาด้วย เช่น ความรู้เรื่องเมืองไทยซึ่งเป็นวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ไทยอย่างง่าย ๆ *วิชาการรักษาคำ วิชาการฝีมือและวิชาเพาะปลูก วิชาค้าขาย* นอกจากนี้ก็มี *วิชาวิทยา (วิทยาศาสตร์-ปัจจุบัน) วิชาศิลปะ และการทหาร (หมายถึงระเบียบแถวและการบริหารเท่านั้น)* พอขึ้นชั้นประถมก็กำหนดให้เรียน *ภูมิศาสตร์กับพงศาวดาร วิทยาศาสตร์ วาดเขียน การฝีมือ เพาะปลูก การค้าขาย และการทหาร (สี่วิชาหลังนี้ให้เลือกเรียนเพียงอย่างเดียว)* นอกจากนั้นก็ *มีดนตรีและขับร้องด้วย*

พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้ให้ความสำคัญของวิชา *จรรยา* มากที่สุด โดยลำดับไว้เป็นวิชาแรกในหลักสูตร และได้เริ่มมี *วิชาลูกเสือ* แทนระเบียบแถวและกายบริหาร นอกจากนั้นได้กำหนดไว้ว่าเด็กชายจะต้องเรียนวิชาอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ส่วนเด็กหญิงต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว หลักสูตรใหม่ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ.

๒๔๘๐ ตามหลักสูตรใหม่นี้เนื้อหาในหลักสูตรได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ได้แบ่งแยกวิชาในชั้นประถมศึกษาออกเป็น ๑๑ วิชา แม้แต่วิชาภาษาไทยก็ได้แบ่งย่อยออกเป็น ๕ อย่างคือ อ่าน คัด เขียน แต่งความ และจดหมาย

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลงแล้ว อิทธิพลของแนวการจัดการศึกษาของอเมริกัน ได้เข้ามามีบทบาทในระบบการจัดการศึกษาของไทยมากขึ้นทุกทีเป็นเหตุให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้หลักสูตรใหม่อีกเรียกว่า *หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๘๑*

ใน พ.ศ. ๒๔๘๘ กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาอีกครั้งหนึ่ง และได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาใหม่ เฉพาะประถมศึกษาปีที่ ๑ หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาใหม่นี้ นับว่าเป็นการปฏิรูปหลักสูตรเดิม มุ่งหมายจะดำเนินการตามหลักการศึกษาแผนใหม่ หรือที่เรียกกันว่า *การศึกษาแบบพิพัฒนาการ (progressive education)* ในระบบการศึกษาของอเมริกา การเปลี่ยนแปลงโดยกะทันหันเช่นนี้ย่อมประสบอุปสรรคเป็นอันมาก เมื่อประกาศใช้ไปได้เพียงประมาณ ๕ เดือน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศยกเลิกหลักสูตรประถมศึกษาใหม่นั้นเสีย ให้คงใช้หลักสูตรประถมศึกษาที่ใช้อยู่เดิมต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการยังตระหนักอยู่ว่าจำเป็นจะต้องปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้แทนของกรมต่าง ๆ ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๘ นั้นเองและกรรมการชุดนี้ได้เสนอผลงานต่อกระทรวงศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ แต่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า การแยก

คัดปรับปรุงหลักสูตรแต่ละระดับนั้น อาจจะทำให้วิชาความรู้ไม่สัมพันธ์กัน เห็นว่าควรปรับปรุงพร้อม ๆ กันไป จึงได้แต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ขึ้นดำเนินการต่อ คณะกรรมการ ประกอบด้วย อธิบดีทุกกรม และผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการชุดนี้มีชื่อย่อ ๆ ว่า *ก.ป.ส. (กรรมการปรับปรุงหลักสูตร)* คณะกรรมการชุดนี้ได้ยึดถือร่างหลักสูตรของคณะกรรมการชุดเดิมประกอบการพิจารณา และนำเอาหลักสูตรที่ร่างขึ้นนี้ไปทดลองใช้ในโรงเรียนปรับปรุงของกรมสามัญศึกษา เพราะทางกรมสามัญศึกษาขอรับรองมา กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนปรับปรุงเฉพาะ ป.๑ และ ป.๒ ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ และใช้เต็มทั้ง ๔ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๐๒

ใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้มีการสัมมนาหลักสูตรการศึกษาเบื้องต้น ๗ ปีขึ้นที่คุรุสภามหาการจังหวัดฉะเชิงเทรา ในที่สุดได้ประกาศใช้หลักสูตรนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๓

หลักสูตรประถมศึกษาปัจจุบัน

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๓) ตลอดหลักสูตรใช้เวลาเรียน ๖ ปี แต่ละปีการศึกษามีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๔๐ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๒๕ ชั่วโมง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ เพิ่มเวลาสำหรับจัดกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์พิเศษอีกไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง วิชาที่เรียนแบ่งเป็น ๕ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทยและคณิตศาสตร์

๒. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้แก่ เรื่องของเรา บ้าน โรงเรียน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ชาติไทย ศาสนา วิทยาศาสตร์ เบื้องต้น เช่น พืช สัตว์ เสียง ความร้อน แสงสว่าง เป็นต้น

๓. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้แก่ การใฝ่รู้ การพัฒนาความสามารถของตนเอง หลักธรรมของศาสนา การบริหารจัดการและเจริญปัญญา ความขยัน ความอดทน ความประหยัด ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ฯลฯ

๔. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ เป็นต้น

๕. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ วิชาอาชีพเกี่ยวกับการดำรงชีวิต

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโรงเรียน ประถมศึกษา

ในการจัดโรงเรียนประถมศึกษานั้นมีปัจจัยต่าง ๆ อีกหลายอย่างที่จะทำให้การศึกษาในโรงเรียนระดับนี้ประสบผล สิ่งเหล่านั้นคงจะมีทั้งครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องของแบบเรียน การสอนและการประเมินผลอีกด้วย

วรวิทย์ วคินสรากร

บรรณานุกรม

วรวิทย์ วคินสรากร. การศึกษาของไทย กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน, ๒๕๑๕.

วิชากร กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. ความมุ่งหมายของการประถมศึกษา. พระนคร, : โครงการพัฒนาการศึกษา, ๒๕๐๔.

_____ . ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ. พระนคร : โครงการพัฒนาการศึกษา , ๒๕๐๓.

ประยูทธ สิทธิพันธ์. พระมหาธีรราชเจ้า. กรุงเทพฯ : สยาม, ๒๕๑๕.

พนัส หันนากินทร์. การศึกษาของไทย, กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๑.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการครบ ๗ ปี (๒๔๓๕-๒๕๐๗). พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๗.

ศูนย์พัฒนา กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง-พ.ศ. ๒๕๓๓). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๕.